

ეკატერინე გელიაშვილი,
საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და
კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ასოცირებული პროფესორი, დოქტორი

რეზიუმე

2020 წლიდან მიმდინარე მსოფლიო პანდემიამ თანამედროვე ადამიანთა ცხოვრება სრულიად შეცვალა. იმ მასშტაბის გათვალისწინებით, როგორც ვირუსი გავრცელდა, მას შეუძლია ღრმანაირი დატოვოს სოციალური, ეკონომიკური, პოლიტიკური და კულტურული კრიზისების სახით.

ბოლო პერიოდში განვითარებულმა მოვლენებმა კარგად დაგვანახა, რომ პანდემიის შლეიფი მთელ მსოფლიოში და რასაკვირველია საქართველოშიც, პირველ რიგში, სწორედ საშემსრულებლო ხელოვნებას მისწვდა. განვითარებული მოვლენების ფონზე, ძალიან ბევრი ხელოვანისგან თუ ხელოვნებათმცოდნისგან გვესმის, რომ ამ სფეროს განსაკუთრებული ზიანი მიაღწია.

სოციალური დისტანცირება და სახლიდან მუშაობა ამჯერად ყველაზე სწორი გამოსავალი აღმოჩნდა პანდემიასთან გასამკლავებლად. ონლაინ რესურსებმა, ხელმისაწვდომობამ დისტანციურ სერვისებთან და ზოგადად ინტერნეტ კავშირმა უალტერნატივო მნიშვნელობა შეიძინა.

2020-ის ახალი რეალობის საპასუხოდ, ქორეოგრაფიული სექტორის ფუნქციონირების ძირითადი აქცენტიც ციფრულ არხებზე გაკეთდა. ისევე როგორც სხვა საჭიროების ორგანიზაციები, სახელოვნებო საგანმანათლებლო უმაღლესი და პროფესიული დაწესებულებები, შემოქმედებითი ცენტრები საქართველოში, სიტუაციიდან გამომდინარე, იძულებით გადავიდნენ სწავლების ონლაინ რეჟიმზე.

პანდემიის პერიოდში, ყველაზე მეტად დაზარალდა ქართულ სასცენო ქორეოგრაფიაში მოღვაწე შემოქმედებითი ორგანიზაციები – ანსამბლები, სახელოვნებო სტუდიები. ქართულმა სასცენო ხალხურმა ცეკვამ რეალურად ვეღარ მოახდინა ადაპტაცია გარემო პირობებთან ტრადიციული ფორმით და სამუშაო პროცესი დროებით შეჩერდა.

იმის გასარკვევად, თუ როგორი გავლენა იქონია გლობალური პანდემიით გამოწვეულმა კრიზისმა ორწლიანი წყვეტის პერიოდში სასცენო-ხალხური ქორეოგრაფიის სექტორზე საქართველოში, შვეიმუშავეთ კითხვარი. კვლევის შედეგებს აღნიშნულ ნაშრომში წარმოგიდგენთ.

ქორეოგრაფიული საქმიანობის საქართველოში გლობალური პანდემიის გამოწვევების პირისპირ

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნება და პანდემია, ქორეოგრაფია, სოციალური დისტანცირება

2020 წლიდან მიმდინარე მსოფლიო პანდემიამ თანამედროვე ადამიანთა ცხოვრება სრულიად შეცვალა. იმ მასშტაბის გათვალისწინებით, როგორც ვირუსი გავრცელდა, ის, სავარაუდოდ, ღრმა ნაიარევს დატოვებს სოციალური, ეკონომიკური, პოლიტიკური და კულტურული კრიზისების სახით, რაც უკვე ნათელი ხდება.

ყოველდღიურად დაღუპული ათასობით ადამიანი, ჩაკეტილი სახმელეთო და საჰაერო საზღვრები, გაუქმებული ფრენები, დახურული ქარხნები და საწარმოები, უმუშევრად დარჩენილი მილიონობით ადამიანი, ეს მხოლოდ არასრული ჩამონათვალია იმ გარემოებებისა, რომლებიც COVID-19-მა წარმოშვა მსოფლიოში.

ამ მოცემულობაში, ცხადია, უმთავრესი ამოცანა დაავადებასთან ბრძოლა და ადამიანების სიცოცხლის გადარჩენა იყო. მეორე მხრივ კი, პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკის მერყეობა, როგორც ზოგადად ბიზნესისთვის, ასევე სახელოვნებო ბიზნესისთვის ერთგვარი გამოცდა აღმოჩნდა. **რამდენად მზად შეხვდა ხელოვნება კრიზისს საქმიანობის უწყვეტობის შესანარჩუნებლად?**

ბოლო პერიოდში განვითარებულმა მოვლენებმა დაგვანახა, რომ პანდემიის შლეიფი მთელ მსოფლიოში და რასაკვირველია საქართველოშიც, პირველ რიგში, სწორედ საშემსრულებლო ხელოვნებას მისწვდა. განვითარებული მოვლენების ფონზე, ბევრი მკვლევრისგან გვესმის, რომ ამ სფეროს განსაკუთრებული ზიანი მიადგა.

ბევრ ქვეყანას არ შეუძლია, დაეხმაროს სახელოვნებო და კულტურულ სფეროს, რადგან საზოგადოების უმრავლესობა ხელოვნებას ადამიანის არსებობის აუცილებელ საჭიროებად არ

მიიჩნევს. განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც საარსებო მინიმალური საჭიროებები არაა დაკმაყოფილებული. საქართველოშიც ასე მოხდა.

სოციალური კრიზისის ფონზე, საქართველოში დაიწყო ქორეოგრაფიაში მოღვაწე კერძო სექტორის წარმომადგენელთა გარკვეული ჯგუფის საპროტესტო აქციები, რომლებიც ითხოვდნენ სახელმწიფოს მხრიდან ქმედით ნაბიჯებს.

მაშინ როდესაც რადიკალურად შეიცვალა ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრება, დაიცალა ქუჩები, დაიხურა საზოგადოებრივი ტრანსპორტი და დაწესებულებები, ონლაინ ურთიერთობებმა და ციფრულმა სოციალურმა პროგრამებმა განსაკუთრებული მნიშვნელობა შეიძინა. ონლაინ რესურსებმა, დისტანციურ სერვისებთან ხელმისაწვდომობამ და ზოგადად ინტერნეტ კავშირმა უალტერნატივო მნიშვნელობა შეიძინა.

სოციალური დისტანცირების პერიოდში, საქართველოს ქორეო-სექტორში, დაფუძნდა კულტურულ-საგანმანათლებლო ახალი ორგანიზაცია – **ეროვნული ქორეოგრაფიის ცენტრი – გე არტ**, რომელმაც საკუთარი ძალებით შექმნა ორენოვანი, ციფრული ქორეოგრაფიული პლატფორმა ხელოვანთათვის, ქორეოგრაფიული საშემსრულებლო და სამეცნიერო გამოცდილების გაზიარების, სფეროში მოღვაწე და მონათესავე დარგის სხვადასხვა ხელოვანთა ერთმანეთთან დაკავშირებისა და ცნობადობის ასამაღლებლად.¹ ორგანიზაცია ხელოვანებს სთავაზობდა სხვადასხვა საგანმანათლებლო-შემოქმედებით ონლაინ სერვისებს, აქვეყნებდა დარგის სპეციალისტთა სამეცნიერო სტატიებს და ატარებდა პროფესიულ ონლაინ ტრენინგებს. ამავე პლატფორმაზე საფუძველი ჩაეყარა საქართველოში მოღვაწე ქორეოგრაფთა და მოცეკვავეთა ციფრული ბაზის შექმნას, რომლის შევსება-განახლება დღესაც მიმდინარეობს.

პანდემიის საპასუხოდ, კიდევ უფრო გააქტიურდა ისედაც რეიტინგული სოციალური ქორეოგრაფიული არხი **Chub1na.ge**, რომელიც კვლავ აგრძელებს საზოგადოების ინფორმაციულ მხარდაჭერას და ქორეოგრაფიული ვიდეო რგოლების გაზიარებას.²

ნაწილობრივ შერეული ფორმატით გააგრძელა სწავლება ქორეოგრაფიულ მიმართულებაზე საქართველოს თეატრისა და კი-

¹ ეროვნული, ქორეოგრაფიული.

² chub1na, სოციალური, ქორეოგრაფიული.

ნოს სახელმწიფო უნივერსიტეტმა. 2020-2021 სასწავლო წელს, ქვეყანაში არსებული პირობებიდან გამომდინარე, რეალურად 2 თვის განმავლობაში მიეცათ პედაგოგებს კონტაქტური საათების ჩატარების საშუალება, ხოლო სწავლების დანარჩენი პერიოდი დისტანციურად მიმდინარეობდა. მომზადდა სადადგმო ნაწილისთვის ე.წ. სამაგიდო სამუშაოები, დაიწერა, განსახორციელებელი ჯგუფური საკურსო ცეკვების პროგრამები და შემუშავდა კომპოზიციური გეგმა-სცენარები. დაიწყო მოძრაობების ონლაინ შესწავლა, დაიდგა ინდივიდუალური, სოლო პარტიებზე გათვლილი ქორეოგრაფიული ეტიუდები.

აუდიტორიასთან ურთიერთობის ახალი გზები და არსებობის ახალი ფორმები შედარებით მარტივად მონახა საქართველოში თანამედროვე ცეკვის დასებმა და ამ მიმართულების ხელოვანებმა.

თანამედროვე ქორეოგრაფია – ქონთემფორარი – თავისი არსით ადამიანის შინაგანი ემოციის გამოხატვას ემსახურება და ის არ ითვალისწინებს აუცილებელ ჯგუფურ ფორმატს. ცეკვის ეს მიმართულება ბუნებრივად აძლევს შემსრულებელს საზღვრების გარღვევის საშუალებას ინდივიდუალური გრძნობების გამოსახატავად. შესაბამისად, ამ ფორმის შემსრულებლებისათვის ახალი, თანამედროვეობას მორგებული კონცეფციების შექმნა და გამოწვევების გადალახვა რეალურად უმტკივნეულო აღმოჩნდა.

ამ მხრივ, საინტერესო ნაშრომი წარმოადგინა ქართველმა მსახიობმა **თათა თავდიშვილმა**, რომელმაც დისტანცირების განმავლობაში დაგროვილი ემოციები იმპროვიზაციული, ფიზიკური საშემსრულებლო ლექსიკით შთამბეჭდავად გამოხატა. ხელოვანის ინდივიდუალური გზების ძიება პანდემიამ კიდევ უფრო გაამძაფრა და თავისი სათქმელი, პიროვნული განვითარების დრამატურგია, მაყურებელამდე უსიტყვოდ, ქორეო-დრამატურგიული და ვიდეო არტის ფორმებით მიიტანა.

თვითგამოხატვის ასევე საუცხოო ქორეოგრაფიული ფორმა მონახეს ღია ცის ქვეშ, თანამედროვე ცეკვის ახალგაზრდა შემსრულებლებმა **სესილი დავითაძემ და ზუკა ბირკაიამ**.

გიორგი ალექსიძის სახელობის კამერულმა დასმა, სოციალური დისტანცირების ფონზე, თანამედროვე ქორეოგრაფიის ვირტუალური წარმოდგენების ციკლი დაიწყო. **„მარიჯანის ოთახი“/ „Marijan’s Room“** იყო პირველი წარმოდგენა, სადაც პოეტი ქალის

– მარიჯანის (მარიამ ტყემალაძე-ალექსიძის) დღიურები – მისმა შვილიშვილმა, მარიამ ალექსიძემ მისსავე ისტორიულ ბინაში აამოძრავა და მონო-ქორეოგრაფიული წარმოდგენა მაყურებელს სოციალურ გვერდზე შესთავაზა.³

ალექსიძემ და დავით მაზიაშვილმა არაჩვეულებრივად შეძლეს ჩანაფიქრის გაზიარება სიტყვის, მუსიკისა და ქორეოგრაფიის საშუალებით პირადი სივრციდან ვირტუალურ სამყაროში.

წარმოდგენების ციკლის მეორე ჩანაფიქრის – „**ლუჩიას ოთახის**“ – სცენა, „მარიჯანის ოთახის“ მსგავსად, კვლავ ბინა იყო. „ლუჩიას ოთახი“ აქსის თაუერის თანამედროვე გარემოში დაიდგა. მარიამ ალექსიძისა და დავით მაზიაშვილის თანამშრომლობა, ამჯერად ჯეიმს ჯოისის შემოქმედებით იყო შთაგონებული. XX საუკუნის ერთ-ერთი გავლენიანი ირლანდიელი მწერლის ტექსტების მიხედვით, ხელოვანმა ანამარია ბურდულმა, ფილმ-ბალეტ „ჰალუცინაციის“ ორიგინალური „საუნდ-ტრეკი“ შექმნა, რომელშიც მონაწილეობა ბრიტანელმა მუსიკოსმა პატრიკ ჰემინგტონმა მიიღო. ლუჩია ჯოისის სახე დასის წამყვანმა სოლისტმა მარიამ დარჩიამ შთაბეჭდავად შეასრულა. აღსანიშნავია, რომ ამ დადგმამ წელს, დუბლინის კინოფესტივალზე ჟიურის განსაკუთრებული შეფასება დაიმსახურა.

არანაკლებ საინტერესო აღმოჩნდა მარიამ ალექსიძის მიერ ნატალია ბერიძისა და ნიკა მაჩაიძის ელექტრონულ მუსიკაზე დადგმული თანამედროვე ბალეტი „**მეტრონომი**“, რომელიც მულტიფუნქციური კულტურული ცენტრის – „ფაბრიკის“ სახურავზე გაიმართა და მაყურებელმა მას პირდაპირი ჩართვით მიაღწევა თვალი.

2020 წლის გაზაფხულზე, გიორგი ალექსიძის სახელობის კამერულ დასში შეიქმნა თანამედროვე ცეკვის ტექნიკის **ვიდეო კლასების სერიაც**, რომელიც გათვლილი იყო სახლის პირობებში და ღია ცის ქვეშ სავარჯიშოდ. ვიდეოებით იხელმძღვანელეს არა მხოლოდ დასის წევრებმა და სტუდენტებმა, არამედ, სხვა მოცეკვავეებმაც და სახლში დარჩენასთან ერთად, ფორმის შენარჩუნება და ტექნიკაზე ახლებურად მუშაობა მოახერხეს. კლასებს უძღვებოდა დასის საგანმანათლებლო პროგრამების პედაგოგი უილიამ პრატი (საგანმანათლებლო მიმართულების ხელმძღვანელი – მარინა ალექსიძე).

³ თანამედროვე, ბალეტის.

ამდენად, სოციალური კონტაქტების შეზღუდვის პირობებში, თანამედროვე ქორეოგრაფიული ხელოვნება საზიარო პლატფორმა გახდა ემოციური და კრიტიკული გამოძახილისთვის მსოფლიოში მიმდინარე მოვლენების მიმართ. ის სრულად ვირტუალურ სივრცეში გადავიდა. ხელოვანებს უწევდათ ახალი გზების გამონახვა აუდიტორიასთან ურთიერთობისთვის. კრიზისის დროს დაბადებული ახალი იდეები ქორეოგრაფიაში, სავარაუდოდ, სფეროს მოდერნიზაციას შეუწყობს ხელს. ასე მოხდა ნი-იანი წლების ამერიკაშიც, როდესაც სოციალურმა ძვრებმა საძირკველი ჩაუყარა იმას, რასაც ჩვენ დღეს თანამედროვე ხელოვნებას ვუწოდებთ.

დაკვირვებამ გვაჩვენა, რომ პანდემიის პერიოდში ყველაზე მეტად დაზარალდა ქართულ სასცენო ქორეოგრაფიაში მოღვაწე შემოქმედებითი ორგანიზაციები – სტუდიები და ანსამბლები. ალბათ, მოსალოდნელიც იყო, რადგან ხალხური საცეკვაო ხელოვნება საწყისიდანვე სოციუმთან ცოცხალ ურთიერთობაზე იყო გათვლილი და მონაწილეებთან ჯგუფურ ერთიანობას მოიაზრებს. ამ ერთობის მექანიკურმა წყვეტამ აუცილებელი დისტანცირებისთვის, შეუძლებელი გახადა ჯგუფური თვითგამოხატვის ცოცხალი პროცესის წარმართვა. ქართულმა სასცენო ხალხურმა ცეკვამ რეალურად ვეღარ მოახდინა ადაპტაცია გარემო პირობებთან და დროებით შეჩერდა. დიდი ხნის განმავლობაში გაჩერებული იყო ყველა კერძო, თუ სახელმწიფო ქორეოგრაფიული ანსამბლი.

დღეს, როდესაც პანდემიის მარწუხები თითქოს მოეშვა, საკვლევი თემიდან გამომდინარე, მიზნად დავისახეთ მდგომარეობის შესწავლა აღნიშნულ სექტორში. იმის გასარკვევად, თუ რა გავლენა მოახდინა პანდემიით გამოწვეულმა კრიზისმა ორწლიანი, მუშაობის თითქმის სრული წყვეტის პერიოდში სასცენო-ხალხური ქორეოგრაფიის სეგმენტზე, შევიმუშავეთ კითხვარი.

კვლევის რაოდენობრივ კომპონენტში მონაწილეობის მიზნით შემუშავებული სტრუქტურირებული კითხვარი საქართველოს მასშტაბით გაეგზავნა 35 შემოქმედებით ორგანიზაციას. გამოეხმაურა 31 რესპონდენტი, რაც უზრუნველყოფს ჩატარებული კვლევის რეპრეზენტატულობას. კვლევაში მონაწილეთა 61% წარმოადგენს ანსამბლის ხელმძღვანელსა და დამდგმელ ქორეოგრაფს, 30% – პედაგოგ-ქორეოგრაფს, დანარჩენი კი – რეპეტიტორ-ქორეოგრაფსა და მსახიობ-მოცეკვავს. რესპოდენტთა მხოლოდ 35,5% დასაქმებულია სახელმწიფო ორგანიზაციაში, 29% – კერძო, ხო-

ლო 35,5% – თვითდასაქმებულთა, რომელთა სამუშაო სტაჟი საშუალოდ 8 წლის ზევითაა. აღსანიშნავია ისიც, რომ რესპოდენტთა უმრავლესობა მუშაობს 6-11 წლამდე ასაკის ბავშვებთან, ხოლო 22,6% – 12-18 წლამდე მოზარდებთან, 12,9% – 18 წლიდან ზევით შემსრულებლებთან.

ანალიზის პროცესში გამოვიყენეთ აღწერიითი და დასკვნითი სტატისტიკური ოპერაციები, რომელთა საფუძველზე წარმოვიდგინეთ კვლევის შედეგების მოკლე შეჯამებას:

- კოვიდ პანდემიისას, სასცენო-ხალხურ ცეკვაში ქორეოგრაფიული საქმიანობის ადაპტაცია ახალ მოცემულობასთან მოახერხა გამოკითხულთა მხოლოდ 19,4%-მა;
- მათგან, ყველაზე დიდ გამოწვევას ონლაინ მუშაობისას წარმოადგენდა თავისი საქმიანობის მაღალი ხარისხით წარმართვა;
- ციფრულ სივრცეში საქმიანობის მთავარ გამოწვევად დასახელდა ქართული ცეკვის სპეციფიკურობა, მისი სწავლება-სწავლის სირთულე (უმრავლესობისთვის, ეს შეუძლებელი აღმოჩნდა);
- აუცილებელი დისტანცირების კვლავ განმეორების შემთხვევაში, რესპოდენტების მხოლოდ 38,7% თვლის, რომ შეძლებენ თავიანთ საქმიანობის ციფრული ფორმატით ტრანსფორმირებას;
- პოსტპანდემიური პერიოდისა და მოსწავლეთა დასწრების რაოდენობრივი მაჩვენებელი აღდგა მხოლოდ ნაწილობრივ (თითქმის 40%-ით);
- იძულებითი პაუზის შემდეგ, მოსწავლეთა/შემსრულებელთა ფიზიკური/პროფესიული კონდიციების მაჩვენებელი საშუალოზე დაბალია;
- მიუხედავად ამისა, 2020 წლიდან დღემდე, რესპოდენტების ნახევარზე მეტმა მაინც შეძლო ჯგუფში ახალი ქორეოგრაფიული დადგმის განხორციელება;
- მაგრამ, გამოკითხულთა თითქმის ნახევარი ვერ ახერხებს პროექტების/კონცერტების განხორციელებას;
- იმის მიუხედავად, რომ 2020-2022 პერიოდში, შემოსავალი ქორეოგრაფიული საქმიანობიდან ჰქონდა მხოლოდ გამოკითხულთა 29%, 32,3% – ნაწილობრივ, ხოლო, 38,7% – საერთოდ არ ჰქონდა;

- და სამუშაო სივრცეზე (დარბაზის იჯარის) საგადასახადო შეღავათი არ ჰქონია გამოკითხულთა მესამედს;
- რესპონდენტთა 80,6%-ის ახლანდელი შემოსავალი ვერ გაუთანაბრდა პანდემიამდე არსებულ მდგომარეობას;
- პანდემიური კრიზისის შემდეგ, რესპონდენტთა 83.9% მაინც არ ფიქრობს თავისი პროფესიული საქმიანობის შეცვლას;
- გამოკითხულთა 96,7% თვლის, რომ სახელმწიფოს მხრიდან, ხელოვნებისთვის მეტად უნდა შეეწყოს ხელი.

ეპიდემიურმა ვითარებამ, ყველაზე მძიმე, უარყოფითი გავლენა სახელოვნებო სფეროში თვითმოქმედ სტუდიებსა და ანსამბლებზე იქონია. ისინი დღემდე მძიმე ეკონომიკური პრობლემების წინაშე იმყოფებიან, რაც თავისთავად გავლენას ახდენს მათ პროფესიულ და შემოქმედებით წინსვლაზე.

ქვეყანაში მიმდინარე რთულმა სოციალურმა მდგომარეობამ და ეკონომიკურმა კრიზისმა, მშობელთა პრიორიტეტების სხვაგვარი გადანაწილება გამოიწვია და კერძო სექტორების სახელოვნებო წრეებზე მოსწავლეთა ჩართულობის შეზღუდვა განაპირობა (ეკონომიკური სიდუხჭირის გამო). შემსრულებელთა სიმცირემ შეაფერხა თვითმოქმედი ანსამბლების შემოქმედების არა მხოლოდ ხარისხი, არამედ, მათი ფუნქციონირების საკითხიც. ამ სეგმენტის ქორეოგრაფებს უწევთ საქმიანობის თავიდან დაწყება. მიუხედავად სურვილისა, შექმნან ახალი შემოქმედებითი პროდუქტი, თითქმის ვერ ხერხდება საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა, კოსტიუმების შეკერვა, ფონოგრამების შექმნა, კონცერტების გამართვა, ფესტივალებსა და კონკურსებზე საზღვარგარეთ გამგზავრება და ა.შ. კიდევ უფრო რთულ მდგომარეობაში არიან რაიონში მოქმედი ანსამბლები, სადაც მატერიალურ-ტექნიკური ბაზების განახლების სერიოზული საჭიროებაც აქვთ.

ამას ემატება ისიც, რომ მუშაობის ორწლიანი წყვეტის შემდეგ, შემსრულებელთა დიდ ნაწილს დაქვეითებული აქვს ფიზიკური საშემსრულებლო უნარები, ხშირია პოსტკოვიდური სიმპტომებიც (მეხსიერების პრობლემა, სწრაფი დაღლა, ნერვული აშლილობა და სხვ.).

ვფიქრობ, ამ ეტაპზე, მნიშვნელოვანია რისკების სწორად შეფასება, მომავალი თაობის ჯანმრთელობის პრობლემების პრევენცია და ეროვნული ფასეულობების გადარჩენის გზების ძიება. აუცილებელია სპეციალისტთა მეტი ჩართულობა იდეების გენე-

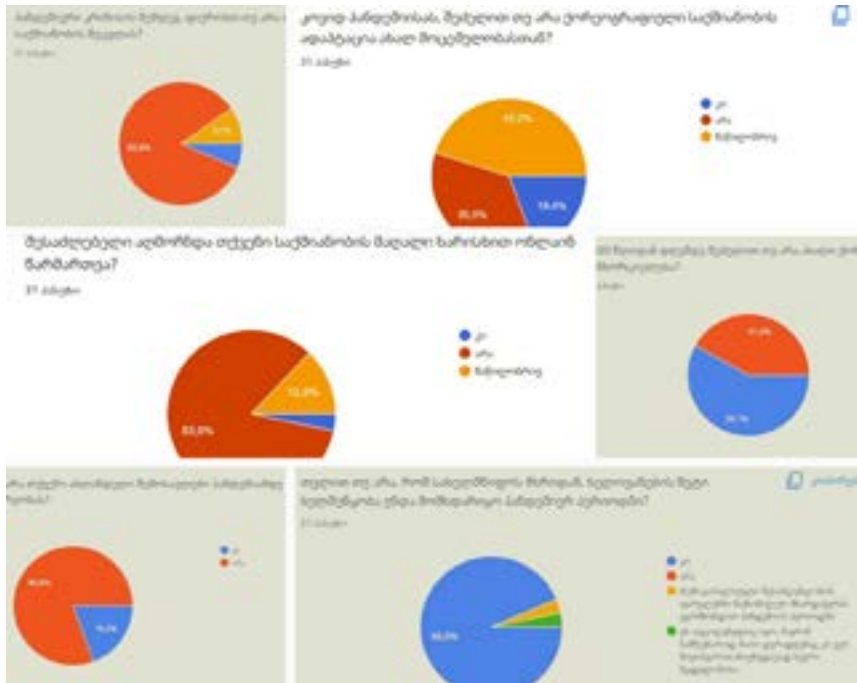
რირებისთვის როგორც კერძო სექტორის, ასევე, სახელმწიფოს მხრიდან, განსაკუთრებით ბავშვთა და მოზარდთა ანსამბლების მხარდასაჭერად (სხვადასხვა წამახალისებელი პროექტები, საიჯარო გადასახადების სუბსიდირება, სახელოვნებო ღონისძიებებში უფასოდ მონაწილეობის უზრუნველყოფა, ფინანსური დახმარება სხვა მნიშვნელოვან საჭიროებებზე), რათა პოსტ-კრიზისული პერიოდი დაძლეულ იქნას. რაც შეეხება სახელოვნებო ბიზნესებს, მათ ორივე მხარის ინტერესების გათვალისწინებით უნდა დასახონ სტრატეგია – თავადაც გადარჩენ და ამ გადარჩენაში დაეხმარონ თავიანთ პროდუქტსა თუ სერვისზე დამოკიდებულ მომხმარებელს.

ქართული ქორეოგრაფიის მომავლის ფორმირება მეტწილად სწორედ კრიზისის მიმართ სახელმწიფოსა და ხელოვანთა მიდგომებსა და მოქმედებებზე არის დამოკიდებული. სახელოვნებო სფეროში მოღვაწე ადამიანები ცდილობენ მოერგონ არსებულ რეალობას, თუმცა, მაინც ჰბადებს კითხვას – რამდენად შეუძლია თავად ხელოვნებას, მოერგოს სოციალურ პრობლემებს?.

ბიბლიოგრაფია:

- გოგიშვილი დ., გლობალური კრიზისის ადგილობრივი სახე: თბილისი და საქართველოს სხვა ქალაქები პანდემიის დროს. 4 მაისი 2020. <https://ge.boell.org/ka/2020/05/04/globaluri-krizisis-adgilobrivi-sakhe-tbilisi-da-sakartvelos-skhva-kalakebi-pandemiis>
- UNESCO და COVID-19 http://unesco.ge/?page_id=2606
- მ. ჩხენკელი: „შევიწარჩუნეთ კულტურის სფეროს საჯარო სექტორში ყველა სამუშაო ადგილი და კულტურის ორგანიზაციების სრულყოფილად ფუნქციონირებისთვის დამატებითი რესურსი მივმართეთ“, <https://www.mes.gov.ge/content.php?id=11479&lang=geo>
- ეროვნული ქორეოგრაფიის ცენტრი NCC GE ART <https://www.choreography.ge/>
- თანამედროვე ბალეტის ტენდენციები - მარიამ ალექსიძე, მოცეკვავე, პედაგოგ-რეპეტიტორი, ქორეოგრაფი https://www.youtube.com/watch?v=YewE_dazPEY
- განვლილი 2020, https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2857761244445862&id=1777048512517146

- პანდემიის დროს ხელოვანის დამოუკიდებლად მუშაობის გზები, <https://www.facebook.com/imedisdghe/videos/1040965789648940>
- On My Way, <https://www.facebook.com/tata.tavdishvili/videos/832676437582443>
- ცეკვის აკადემია სუხიშვილების ინტერნეტ პორტალი <http://sukhishvili.tv/>
- შემუშავებული თემატური კითხვარი.
- სოციალური ქორეოგრაფიული გვერდი chub1na.ge <https://www.facebook.com/chub1na.ge>

Ekaterine Geliashvili,
Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University
Associate Professor

THE CHOREOGRAPHIC SECTOR IN GEORGIA IS FACING STRUGGLES DUE TO THE GLOBAL PANDEMIC

Abstract

Keywords: art and pandemic, choreography, social distancing

The current pandemic that has been ongoing since 2020 has greatly affected the lives of humans. Considering how extensively the virus has spread, it can leave deep wounds in the form of social, economic, political and cultural crises.

Recent developments have shown that pandemic has impacted performing arts to a great extent all around the world, undeniably in Georgia as well. From these occurrences, we hear from many artists and critics that this field has been especially harmed.

The greatest solution to battling with pandemic has been proven to be social distancing and working from home. Online resources, services and generally the internet has left no alternative.

In regards to the new reality of 2020, choreographic sector started mainly functioning via digital devices. Like other organizations, such as higher education and professional institutions and centers for creative arts in Georgia, due to the intensity, were obligated to switch to online teaching.

Modern choreography groups and artists in this field have adapted to the new ways of communication. Those who found themselves in a relatively difficult situation are the private choreography studios, whose teacher-choreographers had no experience in using digital technologies and if the teachers were trained enough to teach online, the parents of the students didn't find it fitting and had no interest to continuing the classes.

During the pandemic, creative arts organizations working on stage like ensembles, studios and such were damaged the most.

Georgian folk dances could barely adapt to the new conditions and was temporarily stopped.

To understand the impact that global pandemic caused on the folk choreography in Georgia during the two-year break, we've made a questionnaire, the result of which is shown in this paper.